

El musical que vingué d'Amèrica

Barcelona és moda i les companyies de Broadway comencen a incloure-la en les seves rondes internacionals. Ara ens n'arriba un nou musical, 'Rent', de la mà dels seus creadors nord-americans i interpretat, en espanyol, per actors catalans.

Broadway sempre ha tingut el seu racó a Barcelona. La gran afeció pel musical americà de gent de l'espectacle com ara el tàndem Ricard Reguant-Àngels Gonyalons, Mario Gas i Coco Comín ha fet que cada any, durant més d'una dècada, l'esperit de Broadway hagi visitat Barcelona amb la representació dels seus clàssics. I ara no solament tenim la fantasma de Broadway rondant per Barcelona, sinó que aquests darrers anys hi tenim Broadway en cos i ànima. Espectacles de renom com *Stomp* i *Lord of the*

Dance s'han deixat caure pel cap i casal de bracet dels seus creadors nord-americans i anglesos. La mateixa companyia que representa el musical a Broadway i al West End londinenc s'instal·la uns quants dies als teatres barcelonins. Aquest fenomen, que algunes ciutats europees ja fa temps que coneixen, tot just fa un parell d'anys que es dona a Barcelona.

L'última aventura americana és *Rent*, de Jonathan Larson, un musical pop-rock amb molt de *soul* que ha triomfat espectacularment a Broadway. Els seus creadors nord-

americans l'han portat a Barcelona, conservant-ne el llibret original i adaptant-ne el text al castellà. Abby Epstein i Christine Bandelow, membres de la companyia de Nova York, són la directora i la coreògrafa de la versió "barcelonina" de *Rent*. La resta de l'equip, Joan Anton Rechi (ajudant de direcció), Xavier Navarro (director musical) i els actors, són, la majoria, catalans. És la primera vegada que Barcelona assumeix una coproducció d'aquestes característiques. *Rent* és, en efecte, una coproducció de l'empresa catalana Focus i de la

GLÒRIA MATAMALA

GLÒRIA MATAMALA

GLÒRIA MATAMALA

mexicana Rock & Pop. Feia un any que la companyia de Broadway tenia pensat d'introduir-se als països de parla hispana, i es va posar en contacte amb Rock & Pop, que va comprar els drets de *Rent* per estrenar-lo a Mèxic. Poc després, Focus, que feia tres anys que perseguia els drets d'aquest musical, va arribar a un acord amb Rock & Pop. Si tot va bé, les dues empreses portaran *Cabaret* a Barcelona d'aquí a un parell d'anys.

La ciutat escollida per estrenar *Rent* a l'estat espanyol ha estat Barcelona: "És la ciutat més apropiada per representar-hi Nova York; s'hi assembla més que no pas Madrid, perquè és una ciutat oberta a mar i molt cosmopolita", diu Abby Epstein. Segons Joan Anton Rechi, "*Rent* té un punt *destroyer*, una música molt moderna i una escenificació molt contemporània. És molt diferent de musicals de Broadway com ara *El fantasma de l'òpera* o, fins i tot, de *West Side Story*. *Rent* parla de gent bohèmia i alternativa, per això necessitàvem un espai com el Teatre Principal, i és que quan surts al carrer ja te'n trobes els personatges a la Rambla".

El nostre país no té una gran tradició en musical com ara els Estats Units, que fa un segle que produeixen espectacles d'aquesta mena. Una de les preocupacions de la companyia nord-americana era de trobar el repartiment adient per a aquest musical, que requereix unes veus molt característiques. "El ni-

"Barcelona és la ciutat més apropiada per representar-hi Nova York: és una ciutat oberta a mar i cosmopolita".
Abby Epstein

vell dels actors d'aquí és alt, tenen un nivell de dansa fantàstic. El nivell de cant també és bo, però ha estat difícil, perquè l'espectacle té molts matisos, té *soul*, *blues*, *gospel*, i és difícil de trobar gent d'aquí que hagi cantat *soul* i *gospel*, si vénen del món del teatre. No hi ha una gran tradició d'aquesta mena de música en aquest país, no hi ha gaires esglésies de *gospel* aquí... Però, tot i així, les diferències entre els actors americans i els catalans no són tan grans", comenta Christine Bandelow. La directora, Abby Epstein, puntua que potser l'única diferència és que els actors d'aquí "no tenen gaire escola de veu; n'hi ha que canten molt per intuïció. Als Estats Units el teatre musical és una professió 'bíblica' i les escoles de musicals hi funcionen des de fa molts anys".

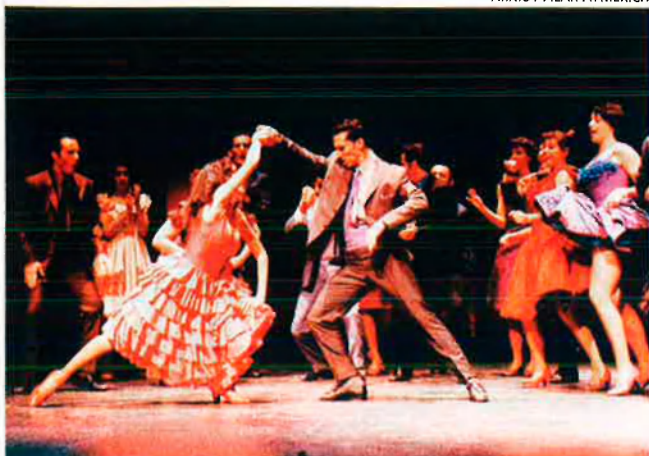
Jonathan Larson va dedicar set anys de la seva vida a crear *Rent*.

La seva vocació era de reinventar el musical americà i de parlar de qui creia que eren els veritables protagonistes de la fi del mil·lenni: els joves artistes que lluiten cada dia per sobreviure. "Hi ha creadors de *Hair* que han dit que *Rent* és el *Hair* dels 90. Totes dues obres surten de la cultura jove, escrites per gent que hi era ficada. Larson jugava amb els dos sentits de la paraula *rent*: lloguer i ruptura", explica Michael Greif, director del muntatge original de *Rent* a Broadway. Larson, dramaturg i compositor, es va inspirar en la famosa òpera de Puccini, *La Bohème*. El poeta Rodolfo és ara Roger, un punk-rocker seropositiu; si la tuberculosa Mimí conserva el nom, ara és una ballarina-*stripper* enganxada a la droga; i el pintor Marcello és Mark, un ambiciós realitzador de cinema que es troba sol perquè la xicota l'ha deixat per una dona.

Abby Epstein (dalt, a l'esquerra) i Christine Bandelow (a la dreta), directora i coreògrafa del muntatge de 'Rent' a Barcelona, són membres de la companyia *Rent* de Nova York. Joan Anton Rechi (a sota), que ha treballat d'ajudant de direcció i d'actor al musical 'Company', de Stephen Sondheim, és l'ajudant de direcció d'Abby Epstein a 'Rent'.

ARXIU / PILAR AYMERICH

'West Side Story' va ser un dels grans musicals que es van estrenar a Barcelona i una de les primeres col·laboracions entre creadors nord-americans i catalans. L'espectacle, dirigit per Ricard Reguant, va tenir de coreògraf Barry McNabb, que ja havia treballat en aquest musical a Broadway.

Rent es va estrenar el 13 de febrer de 1996, poc després de la mort de l'autor, en un petit teatre de l'East Village de Nova York, el New York Theater Workshop. Més endavant, gràcies a la bona acollida del públic, va passar a Broadway, i des de llavors s'ha representat a Londres, Melbourne, Tòquio, Oslo, Mèxic, Albour (Dinamarca), Tammerfors (Finlàndia), Barcelona, i ben aviat s'estrenarà a São Paulo i Milà.

El Rent de Barcelona té un planter d'actors, la majoria catalans, com Daniel Anglès, que ha participat en musicals com ara *Bojos per Broadway*, dirigit per Coco Comín; o *Germans de sang*, per Ricard Reguant, i és el fundador de la companyia del Musical Més Petit, amb la qual ha dirigit i interpretat *Tu, jo, ell, ella*, *Webber* i *Schönberg...*, *El somni de Mozart*, i unes quantes més. També hi ha Mikel Fernández, que va substituir Carles

Sabater a *Els pirates*, de Dagoll Dagom, i que ha participat com a actor de doblatge en pel·lícules musicals com *Anastàsia* i *Tarzan*. Un altre dels actors de *Rent* és Jorge Fernández-Hidalgo, un dels veterans del teatre musical de Barcelona, amb un currículum llarguíssim que inclou set produccions amb Focus: *Estan tocant la nostra cançó*, *Memory*, *Nou memory*, *West Side Story* i més. Finalment, també cal destacar Manoli Nieto, que té l'experiència d'uns quants espectacles amb els Comediants i els musicals *Dràcula*, *El somni de Mozart* i *Grease*. El casting de *Rent* inclou també dos notables actors procedents de Mèxic: Damaris Martínez i Jano, que ja han interpretat aquest musical al seu país.

El musical a Catalunya. Tot i que no som un país de tradició músico-teatral, a final dels anys 70 s'obria un nou capítol de la nostra història dramàtica. Dos homes nascuts el mateix any, el 1953, van fer possible la comèdia musical als Països Catalans, però seguint camins molt diferents. Joan Lluís Bozzo va entrar a la companyia Dagoll Dagom el 1978 i aquest mateix any es va aventurar amb *Antaviana*, adaptació musical dels contes de Pere Calders, que va obrir les portes a obres com *Nit de Sant Joan* (1981), *Glups* (1983), *El Mikado* (1986), *Mar i Cel* (1988), *Flor de nit* (1992) o *Els pirates* (1997). Bozzo ha apostat sempre pel musical de creació, basant-se en la cultura catalana.

Ricard Reguant, en canvi, s'ha dedicat principalment a adaptar el musical anglo-saxó. Als disset anys va fundar la companyia de teatre infantil Va de Bòlit i va dirigir musicals com *Godspell* o *Història d'un cavall*, en què una jove Àngels Gonyalons començava a descobrir el món de l'espectacle. Però és el 1992 quan Reguant marca una etapa dedicada plenament al musical anglo-saxó amb *Memory*, un recull de les millors cançons dels musicals de Broadway i del West End londinenc; una etapa que continua amb *Nou memory* (1992), *Tots dos* (1993), *Germans de sang* (1994) o *West Side Story* (1997). Més tard, sorgeix un creador com Mario Gas, que ha dirigit dos clàssics: *Sweeney Todd* i *Guys & Dolls*. I la companyia del Musical Més Petit, que va reinventar *La flauta màgica* de Mozart amb *El somni de Mozart*, i que va recordar alguns dels temes més representatius del gènere a *Un cop més... una mica més de música*.

Ara aquests directors i creadors s'encaren amb la competència vinguda directament de Broadway. Una competència que pot servir per aprendre d'un país amb un segle de tradició, sempre que aquí no deixem de produir ni de crear. Com diu Jordi González, sots-director de Focus: "Tenim una bona generació d'actors musicals, i d'aquí a uns quants anys encara serà millor. Hem d'aprofitar que som un país de creadors i crear".

Bea Cabezas

Com aconseguir les pel·lícules d'EL TEMPS

Subscriptors:

• Demanant-les per telèfon al 902 13 10 25 (o al 00 34 963 535 100 des de fora de l'Estat espanyol)

No subscriptors:

• Demanant-les al quiosc
• O bé retallant aquest anunci i enviant-lo a EL TEMPS (Av. Baró de Càrcer, 40. 46001 València) amb les vostres dades (nom, adreça i telèfon)

Preu: 800 ptes. per video +375 ptes. de despeses de lliurament

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Consell de Mallorca
Cultura i patrimoni

LAUREN
VIDEO HOGAR®

EL TEMPS
15